

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 9. veljače 2024.

Analiza odluke

Grgičin protiv Hrvatske
zahtjevi br. 6749/22 i 7154/22

čl. 3. Konvencije – zabrana mučenja

Uporaba prisile od strane policijskih službenika prilikom uhićenja podnositelja zbog postupanja protivnog važećoj obvezi za vrijeme COVID-19 pandemije bila je nužna i razmjerna

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u odboru od tri suca donio je 12. prosinca 2023. odluku da su zahtjevi podnositelja očigledno neosnovani te ih je proglasio nedopuštenima i odbacio sukladno čl. 35. st. 3. a) i st. 4. Konvencije.

Prvi podnositelj se, zajedno sa svojim maloljetnim sinom (drugim podnositeljem zahtjeva), u lipnju 2020. ukrao na vlak bez zaštitne maske, dok je na snazi bila odluka Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske¹ o obvezi nošenja zaštitne maske u sredstvima javnog prijevoza. Prvi podnositelj je odbio postupiti po zahtjevima osoblja vlaka i policijskog službenika da ili stavi zaštitnu masku ili napusti vlak pa su ga policijski službenici iznijeli iz vlaka uporabom sredstava prisile i uhitili. Prvi i drugi podnositelj odvedeni su u policijsku postaju, gdje je prvi podnositelj ispitan te ga je pregledao doktor koji je utvrdio da nije pretrpio fizičke ozljede prilikom uhićenja. Sin prvog podnositelja je cijelo vrijeme bio pod njegovim nadzorom. Ministarstvo unutarnjih poslova (dalje: MUP) i Služba za unutarnju kontrolu MUP-a odbili su pritužbe prvog podnositelja zahtjeva, a Povjerenstvo za rad po pritužbama utvrdilo je da za vrijeme uhićenja prvog podnositelja, njegov sin nije bio povjeren na brigu policijskom službeniku za mladež, a što je predviđeno čl. 18. st. 1. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima². Ustavni sud je odbio ustavnu tužbu prvog podnositelja s obrazloženjem da je upotrijebljena sila bila zakonita i proporcionalna te da eventualni nastanak traume kod ml. djeteta nije bio izazvan postupanjem policije, već ponašanjem prvog podnositelja.

¹ Odluka o izmjeni Odluke o načinu organizacije javnog prometa za vrijeme trajanja proglašene epidemije bolesti COVID-19 (NN 73/20)

² Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09, 92/14 i 70/19)

„Policijsku ovlast prema maloljetnim osobama, mlađim punoljetnim osobama i u predmetima zaštite zdravlja, razvoja i odgoja te kaznenopravne zaštite djece primjenjuje posebno osposobljen policijski službenik za mladež, pri čemu je dužan voditi računa o zaštiti najboljeg interesa maloljetnika, kao i o zaštiti njegove privatnosti.“

Pred Europskim sudom oba podnositelja, otac i mlt. sin, prigovorili su temeljem čl. 3. Konvencije, zbog prekomjerne uporabe sile prilikom uhićenja prvog podnositelja te zbog neprovođenja učinkovite istrage. Nadalje, tvrdili su da je mlt. sin prvog podnositelja bio podvrgnut nečovječnom i ponižavajućem postupanju tijekom boravka u policijskoj postaji, obzirom da mu nije bila pružena odgovarajuća skrb.

Opća načela koja se odnose na materijalne i postupovne aspekte članka 3. Konvencije, Europski sud je iznio u presudi [Bouyid protiv Belgije](#) ([VV], br. 23380/09, st. 81.-90. i st. 114.-123., ECHR 2015), a dostupna su i u analizi presude [Perkov protiv Hrvatske](#).

Europski sud je izvršio uvid u sigurnosnu snimku koja je pokazala tijekom događaja pri uhićenju prvog podnositelja zahtjeva te zaključio da je upotreba prisile, obzirom na njegovo ponašanje, bila nužna te da nije bila pretjerana niti nerazmjerna. Istaknuo je i nedostatak kritičke prosudbe vlastitog ponašanja prvog podnositelja obzirom da je u spornoj situaciji bio suočen s jednostavnim obvezom postupanja sukladno zahtjevima policijskog službenika. Naglasio je i činjenicu da prvi podnositelj nije pretrpio fizičke ozljede prilikom uhićenja. Stoga je Europski sud utvrdio da prigovori podnositelja nisu bili „dokazivi” temeljem članka 3. Konvencije i da domaće vlasti nisu trebale provesti učinkovitu istragu navodnog zlostavljanja u policijskoj postaji ([Goran Kovačević protiv Hrvatske](#), br. 34804/14, st. 58, 12. travanj 2018.), stoga je ovaj prigovor odbačen kao očigledno neosnovan.

U odnosu na drugog mlt. podnositelja, Europski sud je naglasio da je prisutnost djece faktor koji treba uzeti u obzir prilikom planiranja i izvršenja uhićenja, obzirom da su ona psihološki ranjivija zbog svoje dobi ([Dokukiny protiv Rusije](#), br. 1223/12, st. 28.-29., 24. svibanj 2022.). U predmetu [Ioan Pop i drugi protiv Rumunjske](#) (br. 52924/09, 6. prosinac 2016.), u kojem je razmatrao obvezu države da osigura adekvatnu skrb malodobnog djeteta za vrijeme policijskog zadržavanja njegovih roditelja, Europski sud je utvrdio odgovornost države na temelju članka 3. Konvencije, zbog toga što za vrijeme policijskog zadržavanja roditelja takvog djeteta, nisu poduzete:

- 1) mjere kojima bi se osiguralo da se malodobno dijete povjeri na skrb odrasloj osobi dok su njegovi roditelji zadržani u policijskoj postaji ili
- 2) mjere kojima bi se osiguralo da se djetetu objasni njegova situacija i situacija njegovih roditelja. Europski sud je naglasio da odgovornost i sudjelovanje roditelja u nastanku takvih okolnosti ne otklanja obvezu države da poduzme odgovarajuće mjere u svrhu zaštite djeteta.

Za razliku od toga, u ovom predmetu se nije radilo o planiranoj policijskoj intervenciji za koju su se tijela vlasti mogla pripremiti, a u svrhu osiguranja zaštite najboljeg interesa djeteta te radi uklanjanja eventualnih posljedica po njegovu dobrobit, već o neplaniranoj policijskoj intervenciji koja je bila potaknuta protivljenjem oca da postupi sukladno zakonu. Također, Europski sud je utvrdio da prisutnost djeteta u trenutku policijskog postupanja nije bila u potpunosti zanemarena. Otac djeteta je bio upozoren da će se protiv njega, a pred djetetom, morati poduzeti sredstva prisile ako ne postupi po policijskoj naredbi. Nadalje, odmah po postupanju protiv prvog podnositelja, jedan od policijskih službenika uzeo je dijete u naručje te ga je odveo do njegovog oca. Za vrijeme uhićenja, dijete je cijelo vrijeme bilo uz oca. Također, prema navodima tužene države, upravo je otac zatražio da se o uhićenju ne obavijesti nadležni Centar za socijalnu skrb³. Iako je sukladno Zakonu o policijskim poslovima i ovlastima

³ Čl. 134. st. 2. t. 3. Prekršajnog zakona (NN 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18 i 114/22)

„Nakon uhićenja, policija je dužna: o uhićenju obavijestiti nadležno tijelo socijalne skrbi ako je potrebno poduzeti mjere za zbrinjavanje djece i drugih članova obitelji uhićenika o kojima se on brine, a u postupku

bilo propisano da u takvim situacijama mora postupati policijski službenik za mladež, uzimajući u obzir kratko vrijeme boravka i uvjete boravka djeteta u policijskoj postaji, te činjenicu da nije bila dostavljena medicinska dokumentacija iz koje je vidljivo da je dijete pretrpjelo ikakve posljedice, Europski sud je utvrdio da postupanje vlasti nije doseglo prag ozbiljnosti koji zahtijeva čl. 3. Konvencije.

Slijedom navedenog, Europski sud je odbacio prigovore prvog i drugog podnositelja na temelju materijalnog i procesnog aspekta čl. 3. Konvencije kao očito neosnovane.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava